

Bit ćemo glas djece koja žele da ostvare svoje snove

Usklopu projekta "Akcije za smanjenje nejednakosti u obrazovanju – ARISE", COI Step By Step ima priliku da sarađuje sa sjajnim Udruženjem Tuzlanska Amica.

Koja su iskustva vaše organizacije u radu uključivanju djece slabijeg socioekonomskog statusa u obrazovne aktivnosti i druge aktivnosti u zajednici?

-Sa problemom obrazovanja i kvalitetne socijalne integracije djece iz marginaliziranih skupina se borimo još od 1992. godine, po pristizanju ogromnog broja prognane djece na područje Tuzle. Iako pri samom osnivanju organizacije naš prioritetni cilj nije bila podrška djeci, susret sa njima i njihovim stravičnim pričama, opredjelili su nas da većinu planiranih aktivnosti usmjerimo u drugom pravcu. Prepoznali smo da im najbolje možemo pomoći zajedno sa njihovim porodicama. Nažalost, zbog užasnih ratnih iskustava i čestih gubitaka svojih članova, porodica je u ratu izgubila i skoro sve svoje funkcije. Zbog proživljenog, bila je i teško psihički ranjena.

Da je u svom tom haosu za djecu bila vrlo bitna i škola, naučili smo od njih. Promijenivši mjesto boravka, nastavljajući život u porodici koja nije više bila ista, u drastično izmijenjenim uslovima, jedino što ih je vraćalo u iole normalan život je bila škola. Tu je bio i učitelj, klupe i drugovi.

Ono što smo tada naučili, slijedimo i sada. Od početka negujemo multidisciplinarni pristup i mobilne timove, tako da možemo doprijeti do svake porodice i svakog djeteta. Nažalost, većina **NVO** svoje aktivnosti obavlja u gradovima, a u ruralnim sredinama njihova podrška je praktično

nedostupna, a upravo tamo smo i pronalazili najteže slučajeve.

Naš princip je da svakoj porodici pristupimo individualno i nakon sagledavanja situacije odlučimo koji vid pomoći je potreban. Ono na čemu uporno insistiramo kroz sve aktivnosti jeste da **djeca** moraju nastaviti **obrazovanje**, ali isto tako da je porodica koju pomažemo obavezna da maksimalno koristi svoje kapacite, pomognemo im da ih prepoznaju i prihvate da treba da preuzmu kontrolu nad vlastitim životom. Takođe, pokušavamo kad je god moguće, da i oni pomognu drugima, a ne samo da primaju pomoć – *npr. ako im damo sjemena, očekujemo da nam doniraju dio proizvoda koje mi odnosimo u Dom za djecu bez roditeljskog staranja ili hospis. I ono što nas raduje jeste da je većina njih sretna zbog toga.*

I školama pomažemo, od **Srebrenice do Brčkog**. U velikom broju škola smo uljepšali prostor, a u blizini **Tuzlanske Amice** smo renovirali igralište koje je jedno od najopremljenijih u **Tuzli**, a osim lokalnog stanovništva koriste ga i dvije škole. Posebne odnose imamo sa Domom za djecu bez roditeljskog staranja u Tuzli, kojem godinama pomažemo kroz pomoć u učenju. Svako ljeto u našem prostoru organizujemo kreativne i zabavne aktivnosti za naše edukatore, koji su danas uspješni studenti a odrasli su u **Domu**, te za djecu iz Mihatovića i lokalne zajednice, zahvaljujući volonterima iz Italije, neformalne grupe **Volim Tuzla**. Poslije više godina riješili smo problem djece koja nakon punoljetstva moraju napustiti Dom i koji, zahvaljujući postojanju Kuće, mogu studirati, što ranije nije bio slučaj. Izuzetno puno pažnje poklanjamo socijalnoj integraciji i zajedničkom druženju i kreativnim aktivnostima

Sa ponosom možemo reći da je broj onih koje pomažemo, a koji završe najmanje srednju školu skoro 100 %, a u puno sela imamo i prve fakultetski obrazovane mlade ljude. I to je ono što nas najviše raduje.

Koje su najčešće prepreke sa kojima ste se susretali u svom radu sa takvom djecom?

Puno je prepreka, ali su rijetko nesavladive. Treba samo htjeti. Nedostatak finansijskih sredstava u porodicama su čest razlog napuštanja školovanja ili pohađanje škole pro forme bi se vrlo lako moglo prevazići kada bi socijalne službe imale mogućnosti da se aktivno uključe. Riješili smo puno

slučajeva sa vrlo malim sredstvima. Da bi se u tome uspjelo, mora se raditi sa porodicom, moraju prihvatiti da pomoć nije rješenje, već da vlastitim radom mogu imati više. A ovakav aktivan pristup bi i državu koštao manje.

Najteže prepreke, koje iziskuju najviše rada, jesu stigmatizacija i neprihvatanje djece koja su lošeg imovinskog stanja od strane školskih drugova. Na žalost, ovaj problem je svakim danom sve prisutniji. Izložena čestim porugama, ružnim riječima, omalovažavanju, djeca beskrajno trpe, te sama pomisao na školu budi negativne osjećaje.

Možete li nam navesti primjer dobre prakse efikasnog smanjenja utjecaja niskog SES-a na uspjeh djece u obrazovanju?

Možda da počnem sa najnovijim. Početkom prošle školske godine, u naselju gdje se nalazi naše sjedište, doselila su se djeca sa svojim porodicama koja su rođena i odrasla u izbjegličkom naselju **Mihatovići**. Radovali su se preseljenju. Međutim, nije sve bilo kako su očekivali. Roditelji, većinom nezaposleni, počeli su se brinuti kako će platiti struju, vodu, grijanje. Takođe, u naselju gdje su živjeli imali su prodavnicu gdje su mogli uzimati robu na veresiju i platiti kad budu mogli. Odnosi među djecom su se pogoršali – djeca su se susrela sa drugom djecom koja su imala dobre mobitele, sladolede i čevape kada su htjeli. Ponašanje koje su djeca ponijela sa sobom iz Mihatovića nije baš odgovaralo lokalnoj zajednici. Djeca su puno psovala, galamila, čak je dolazilo i do fizičkih obračuna. Ni u školi nije išlo kako treba, jer su nastavnici tražili puno više znanja nego što su djeca u izbjegličkom naselju navikla.

Posjetili smo ove porodice, razgovarali o njihovoj situaciji, organizovali sastanke u našoj organizaciji gdje smo sa njima razgovarali o problemima. Poslije godina života u izbjegličkom naselju nisu bili spremni da preuzmu kontrolu nad vlastitim životom i prestanu biti ovisni o tuđim odlukama. Radom sa njima, porodice su same počele nalaziti načine da poboljšaju svoju finansijsku situaciju – jedna žena je našla posao u pekari, druge su počele čistiti po kućama, neke čuvati djecu... Za djecu smo u Amici organizovali kreativne i edukativne aktivnosti. Edukatori su bili mladi koji takodje potiču iz porodica SES, koje često angažujemo za ovakve aktivnosti. Bilo je dovoljno vidjeti njihove prve crteže i prepoznati da im nedostaju Mihatovići.

Pomogli smo im u savladavanju gradiva, ponudili im prostor gdje su mogli da iskažu svoju kreativnost i emocije. Nakon izvjesnog vremena pridružila su im se i lokalna djeca. Nakon toga više nije bilo velikih problema. Hvala organizaciji Adottando koja je prepoznala problem i pomogla nam da ga umanjimo.

Imali smo problem sa grupom Romske djece iz jednog mjesta koja su dolazila na radionice koje smo organizovali za djecu slabijeg **SES-a**. Ostala djeca nisu htjela da se druže sa njima, govorili su "da smrde i da su vašljiva". Provjerili smo. Djeca su bila u pravu. Pozvali smo romsku djecu pojedinačno i razgovarali sa njima. Objasnili smo im da ih djeca ne izbjegavaju zbog njihove nacionalnosti, već da imamo problem koji zajednički moramo riješiti. Razgovarali smo sa njihovim

roditeljima, koji nisu baš bili oduševljeni našim prijedlogom, ali su ga ipak prihvatili. Kupili smo im sredstva za održavanje higijene, šampon protiv vaši, sakupili smo im potrebnu garderobu. Nije baš sve išlo glatko, ali vremenom su u naš prostor počeli dolaziti uredni. Saznali smo da uopšte ne idu u školu – neki su se bili upisali ali su brzo odustali jer su ih ostala djeca izbjegavala i po njihovoj priči govorila im ružne riječi. Opet smo razgovarali i sa njima i roditeljima, ponudili im našu pomoć oko troškova školovanja, ako djeca ponovo krenu u školu. I krenula su.

Koje aktivnosti usmjerene na smanjenje utjecaja niskog SES-a na obrazovna postignuća djece ste planirali u projektu kojeg realizujete kao lokalni partner u okviru ARISE projekta?

Nastavićemo da podržavamo i radimo sa porodicama djece slabijeg imovinskog stanja. Možda je to u ovom trenutku još važnije, jer škola, kao značajna vaspitna komponenta u životu djece je taj zadatak u potpunosti morala prepustiti porodici. Socijalna interakcija djece je takođe svedena na minimum.

U našem sjedištu ćemo otvoriti multifunkcionalni prostor namijenjen socijalizaciji djece i mladih.

Poboljšaćemo saradnju sa školama, sa posebnim naglaskom na prevenciju stigmatizacije, socijalne izolacije i bullinga kojima su često izložena ova djeca. Organizovat ćemo više javnih događaja na kojima ćemo prezentovati probleme sa kojima se ova djeca susreću. Predstaviti ćemo model multidisciplinarnog pristupa pomoći djeci niskog **SES-a**, sa egzaktnim pokazateljima uspjeha. Uspostavit ćemo mrežu **NVO**, koje se bave podrškom ovoj kategoriji djece, a takođe ćemo u sve aktivnosti uključiti i redovno informisati nadležne institucije **TK** i šire.

Bit ćemo glas djece koja žele da ostvare svoje snove, ali bez podrške to je puno teže.

Hvala **COI Step by Step-u**, hvala posebno Nedimu i Lejli.

Ko su po vama ključni akteri koje je potrebno uključiti da bi se uspješno otklonio ili smanjio uticaj niskog socioekonomskog statusa na uspjeh djece u obrazovanju?

Osim **Pedagoškog zavoda i Ministarstva obrazovanja**, neophodno je uključiti i *Centre za socijalni rad i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak, kao i lokalnu zajednicu*. Nevladin sektor koji se bavi školskom djecom morao bi imati puno aktivniju ulogu, posebno znajući da je često neophodno hitno reagovati kako bi se programi pomoći ovoj kategoriji djece mogla realizovati u kratkom roku. Imajući u vidu administrativne procedure, sporost reagovanja kroz institucije sistema, dok nevladin sektor posjeduje veću fleksibilnost i mobilnost. Smatramo da se ovaj veliki problem u BiH može umanjiti jedino zajedničkim radom, a ne svaljujući sav teret na leđa škole, kako je to do sada bilo. I mediji su bitni, posebno radi animiranja lokalne i šire društvene zajednice o problemima sa kojima se ova kategorija djece susreće. Kao i načinama pomoći, kako bi svi imali ista prava na obrazovanje, što je i našim zakonom zagarantovano

Collections

Autorski tekstovi